

คนที่มีความสามารถ
จะตัดสินใจเรื่องต่างๆ

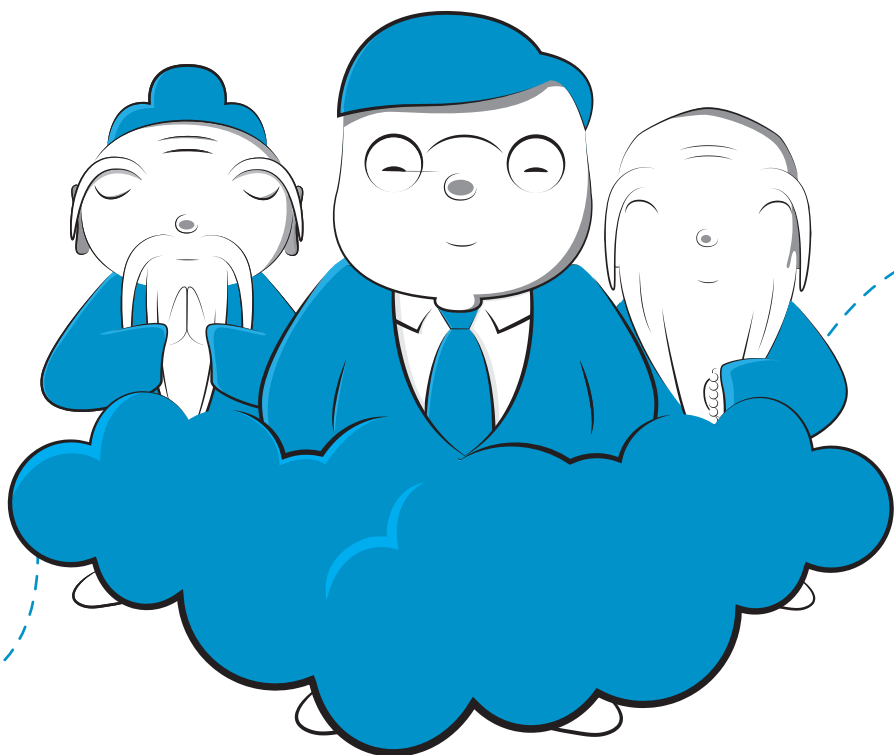
อย่างสงบ

ขณะที่คนดื้อย
ไม่สนใจเรียนรู้
มักไม่พอใจ
ในสิ่งที่ตนเป็นอยู่
และมักเรียกหาให้คนช่วย
- ขงจื้อ -

ไพฑูรย์ มณีไพโรจน์

ปรัชญา ไทยเจริญ

คำนำสำนักพิมพ์

ปรัชญาแต่เดิมเป็นวิชาที่ให้ความรู้ เป็นวิชาที่ถือกำเนิดมาจาก
ความสงสัยของมนุษย์ นักปรัชญาจึงเป็นนักคิดและนักแสวงหา
ความรู้ โดยวิธีถกปัญหาโต้ตอบกันไปมาจนได้ข้อสรุปในที่สุด
ปรัชญาจึงเกี่ยวข้องกับชีวิตของชนทุกหมู่เหล่าทั่วทุกแห่งในโลก

หนังสือ “ปรัชญาไทยเจริญ” เล่มนี้ได้บอกกล่าวถึงสังคมไทย
ที่ยังคงไม่พัฒนาและยังไม่เจริญเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องวิถีชีวิต การ
เมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ฯลฯ ที่สำคัญที่สุด คือ การศึกษา ที่
สะท้อนให้เห็นว่าผลลัพธ์ของการสอบของเด็กไทยต่ำกว่าเกณฑ์
มาตรฐาน เพราะเด็กไทยส่วนใหญ่ท่องจำไปสอบไม่นานก็ลืม เรา
ต่างมุ่งเน้นวัตถุ – อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย แต่กลับไม่
เน้นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ในห้องเรียน ฉะนั้นการที่จะพัฒนา
ประเทศให้เจริญอย่างยั่งยืนได้ก็ต้องเริ่มที่ตัวของแต่ละบุคคลตั้งแต่
พื้นฐานการเรียนรู้และการปลูกฝังของครอบครัว

ขอแสดงความนับถือ

ดวงกมล พับลิชชิ่ง

คำนำ

ด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่น ที่ดีของชาวไทยเรา...คนไทยมีความเอื้ออาทรต่อกัน รักเพื่อน พุ่มเททุกอย่างให้เพื่อนแท้ มีความอดทน (แต่เริ่มจะมีความอดทนน้อยลง...?) ความสนใจในการปรุงแต่ง ทำอาหาร **ชาวไทยเราเป็นเลิศ** สามารถใช้วัตถุดิบต่างๆ มาปรุงตามความเหมาะสม สมดุลทางรสชาติให้อร่อยทุกรส หวาน มัน เปรี้ยว ผัด เผื่อน จืด ปะแล่ม ขม เค็ม เผ็ด **ความพิถีพิถันในการปรุงอาหาร** สะท้อนจากคำศัพท์ในการประกอบอาหาร ที่ไทยเรามีคำมากมาย ตั้งแต่...โขลก...สับ...ตำ...ตุน...เผา...ย่าง...คลุก (ซึ่งทุกคำใช้กับ พฤติกรรมอื่นๆ ได้ด้วย)....

ดีว่าคนยังไม่ถูก หลน...ผัดฉ่า...ตาเตี้ยะ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยล้อมรอบ คลุกเคล้ากับวัฒนธรรมการกิน การปรุงอาหาร วิธีชีวิต...พฤติกรรมในการกินข้าว หากมีกับข้าวน้อยชาวไทยเราก็ปรับรสชาติกับข้าวให้เผ็ดมากขึ้น ไม่ให้กินเปลืองกับ...เช่นเดียวกัน เมื่อเรากินถ้วยเดียวหากเครื่องมือมีน้อย เราก็อาจตัดแบ่งให้

กินอร่อยทุกคำ บางคนอาจเหลือลูกชิ้นที่อร่อยที่สุด เก็บไว้กินเป็น
คำสุดท้ายหรือถูกเพื่อนแย่ง

ทักษะ ไหวพริบ ความอดทน...เป็นคุณสมบัติที่มัก**ไม่ได้**
รับจากหนังสือหรือตำรา เช่นเดียวกับ ความมีวินัย มีระเบียบ มีความ
ขยัน เหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ได้จากการ**ปฏิบัติ ฝึกฝน เรียนรู้ ด้วย**
ตนเอง ครู อาจารย์ พ่อแม่ เพื่อน ผู้คนรอบตัว ต่างมีส่วนให้เราเข้าใจ
ฝึกฝน คุณสมบัติเหล่านี้ ซึ่งส่วนใหญ่ เราเรียนรู้จากกิจกรรม การ
กระทำ ความรู้ลักษณะนี้ผู้เขียนอยากจะเรียกว่า **“ความรู้ที่ลึมยาก”**
เช่น เมื่อเราฝึกฝนให้ขี่จักรยานได้แล้ว เรามักจะไม่ลืมนวิธีการขี่ไป
ตลอดชีวิต ดังนั้นความรู้ที่เรามีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมปฏิบัติ มักจะ
เป็นความรู้ที่อยู่กับเราไปตลอด ส่วนความรู้ที่เรารับทางเดียวจาก
การบอกเล่า ลอกจากกระดาน ความรู้ที่ท่องจำเพื่อสอบ...ไม่นาน
จะสลายกลายเป็น **“ความรู้ลึมง่าย”**

การรับเทคโนโลยีตะวันตกก็เช่นกัน ถ้าได้เทคโนโลยีจากการซื้อ...เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์...รถยนต์ไฟฟ้า มาทั้งคัน ทั้งขบวน คงไม่สามารถเรียกสังคมไทยได้ว่าเจริญ **ความเจริญที่แท้จริงต้องได้รับจากความอยาก ความมุ่งมั่น...ความมีส่วนร่วมพัฒนา**

อย่างที่เรามีการพัฒนา มีความเจริญทางการประกอบอาหาร...อาหารไทยจึงมีชื่อเสียงได้รับความนิยมจากทั่วโลก เราจึงจำเป็นต้องมีนโยบายหาโครงการ หาอุตสาหกรรม ที่เราสามารถทำได้ดีกว่าในส่วนกิจกรรมอื่น โดยเรียนรู้จากศักยภาพของเราเองว่า...มุ่งมั่น...อยากเรียนรู้...พัฒนาอุตสาหกรรมใดที่ไม่ต้องเงยหน้ามองสิงคโปร์...เหลียวหลังดูเวียดนาม

สารบัญ

	บทที่	หน้า
ที่เห็นและเป็นอยู่ (WHAT IS)	1. วิธีตะวันออก	10
	2. ปรัชญาการเมือง	28
	3. ทำไมการพัฒนาของสังคม	
	ตะวันตกจึงก้าวหน้า	108

ที่ควรจะทำ (WHAT OUGHT TO BE)

4. การศึกษา	132
5. กีฬา	144
6. รู้อะไรสอนให้หมด	166

บริษัท
ไทยเจริญ

บทที่ 1 วิถีตะวันออก

วิถีชีวิต วัฒนธรรมการเรียนรู้ และ
หลักคำสอนของชาติตะวันออก

ผลสอบทั่วประเทศที่ออกมาต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อทำข้อสอบ
ของสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ประกอบกับคำพูด
ของ ศาสตราจารย์ ดร. เจอร์รี ฟราย แห่งมหาวิทยาลัยมินนิโซตา
กล่าวไว้ในงาน “ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปประเทศไทย” ว่า **ผลลัพธ์**
ของการสอบที่ต่ำกว่าเกณฑ์ สะท้อนว่าไทยมุ่งเน้นแต่เรื่องวัตถุ
โรงเรียนมีอุปกรณ์ดี แต่กลับไม่เน้นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียน
การสอนในห้องเรียน

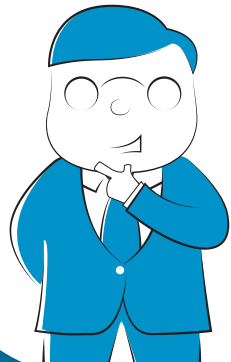

แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ที่ดำเนินการมาจนถึงวันนี้
เข้าใจอะไรผิดกับวิธีการเรียนรู้ หรือ จะเน้นวางระบบวิธีการสอนให้
นักเรียนทุกคนเตรียมสอบเป็น “จอหงวน” ตั้งแต่แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 8 ระบุชัดเจนให้รัฐบาลเร่งพัฒนา
ทรัพยากร “มนุษย์” ต่อมาเมื่อมี พ.ร.บ. การศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก...
ผ่านมากกว่า 12 ปี

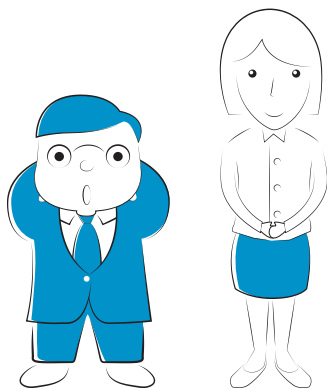
“ครู” ที่แต่ก่อนทุ่มเทกับการสอน ต้องแบ่งเวลา来做เรื่อง
รายงาน...ทำประเมิน...รวบรวมเอกสารส่งสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. ผู้บริหาร
โรงเรียนเองก็มีการนอกโรงเรียนมากไป ต้องเดินทางมาส่วนกลาง
ประชุม...ทำรายงาน

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือ สทศ. ที่ทำ
หน้าที่จัดสอบ A-NET...O-NET...GAT และ PAT เพื่อนำไปใช้ในการ
คัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เริ่มไม่ได้รับความ
เชื่อถือ...โดยมหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่ง จัดการสอบคัดเลือกตรง
เองโดยไม่อาศัยคะแนนสอบของ สทศ.

ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ปัจจุบันเรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เสนอกำหนดให้มหาวิทยาลัย ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรภายในเวลา 5 ปี...ปทุมมหาวิทยาลัย ในประเทศอื่นมีอิสระในการกำหนดหลักสูตรเอง เนื่องจากแต่ละแห่งมีคณาจารย์มากประสบการณ์ และคุณวุฒิอยู่แล้ว แน่แน่นอนว่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ต้องมุ่งหวังให้นักเรียน นักศึกษา มีคะแนนเป็นเลิศ...รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาเองก็จำเป็นต้องแสดงผลงานที่แตกต่าง (ตามวัฒนธรรมของการเมืองไทย) เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล ทว่า ขบวนการพัฒนา...ปรับปรุง ระบบการเรียนการสอน ใช้เวลายาวนานกว่าอายุรัฐบาลส่วนใหญ่ ถ้าเป็นไปได้ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ทุกพรรคการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้าน เลือกรบุคคลที่เหมาะสมร่วมกัน...ความสำคัญของการดูแลนโยบาย พัฒนาบุคลากรของชาติ ควรเป็นเรื่องที่ต้องทำต่อเนื่อง ระยะยาวกว่าอายุของพรรครัฐบาลแต่ละพรรค

วัฒนธรรมการเรียนรู้แบบตะวันออกที่พัฒนามาและได้รับ
อิทธิพลจาก วิถีชีวิต...ขนบธรรมเนียม มาหลายร้อยปีจากประเทศ
จีน ที่เป็นศูนย์กลางอารยธรรมคู่ขนานกับอารยธรรมอินเดีย...การ
ยึดหลักคำสอนของ ขงจื๊อ Confucius (551-479BC) การประพฤติ
และดำเนินชีวิตตามหลักลัทธิเต๋าตามคำสอนของเล่าจื๊อ LAO-TZU
ตลอดจนปฏิบัติตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนายึดหลัก บาป-
บุญ...เรื่องกรรม

ขงจื้อ

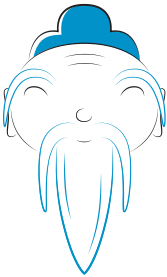
ขงจื้อ ไม่เหมือนผู้นำทางจิตวิญญาณ หรือศาสดาของลัทธิอื่น...โดยที่ คำสอนไม่มุ่งเน้นจุดมุ่งหมายของวิญญาณ...(Destiny of the soul) ไม่เน้นถึงผลลัพธ์ของผู้ที่เรียนรู้และปฏิบัติตามคำสอน แต่ผู้ปฏิบัติจะได้รับความสงบสุขราบรื่นในการดำรงชีวิต

“คนที่มีความสามารถจะตัดสินใจเรื่องต่างๆ อย่างสงบ ขณะที่คนด้อย ไม่สนใจเรียนรู้มักไม่พอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ และมักเรียกหาให้คนช่วย” ขงจื้อได้กล่าวไว้

ความพยายามจะเข้าใจวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบจีนเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องศึกษา ปรัชญา...หลักคำสอนของขงจื้อ โดยสังเขป

ขงจื้อ สอนว่า **ครอบครัวเป็นพื้นฐานของชุมชน** การปฏิบัติ...การวางตัว...ความประพฤติของมนุษย์ เริ่มจากครอบครัวสู่สังคมภายนอก...แต่ทุกคนต้องมีภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบแตกต่างกันตามสาขาอาชีพ เช่น ข้าราชการ พ่อค้าวานิช ค้าไม้ ทำนา ตลอดจนถึงภรรยาที่บ้าน

ขงจื้อ กล่าวว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์มีด้วยกัน 5 แบบ การวางตัว การให้ความเคารพ ควรเป็นหลักตามธรรมชาติ บุตร ต้องเคารพเชื้อพิง บิดา มารดา / ภรรยา ต้องดีต่อ สามี / น้อง ต้องเคารพ พี่ / ประชาชน ต้องเคารพ เชื้อพิงผู้ปกครอง จะมีแต่ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ในแบบที่ 5 ที่ไม่เน้นความอาวุโส

วิถีชีวิตครอบครัวแบบชาวจีน มีอิทธิพลต่อสังคมอื่นใน
ตะวันออกรวมถึงประเทศไทยว่า **บุตรชายของครอบครัวควรอยู่ใน
กรอบเงาของตระกูล** ถ้าเป็นนักธุรกิจต้องสืบทอดกิจการของตระกูล
โดยไม่ควรชวนขายหาหนทางอื่น

ขงจื้อ มองว่าการเข้ารับข้าราชการแสวงหาตำแหน่ง
สูงสุดเป็นเกียรติแก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล การสอบคัดเลือก
แข่งขันเพื่อตำแหน่ง “จอหงวน” เลื่อนยศระดับสถานภาพของ
ตนเองและครอบครัว...เป็นที่ใฝ่ฝันของชาวจีน วัฒนธรรมการเรียน
การสอนของชาวตะวันออก จึงเน้นการสอบแข่งขันเพื่อเป็นเลิศ และ
ตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นที่เชิดหน้าชูตาให้วงศ์ตระกูล วรรณกรรม
เรื่องราว เรื่องเล่า ของชาติตะวันออกนั้น**สะท้อน**วัฒนธรรมการเรียน
รู้เพื่อการสอบแข่งขัน

ขงจื้อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายปกครอง และประชาชนว่า **ประชาชนต้องเชื่อฟังเคารพคำสั่งฝ่ายปกครอง** โดย **ข้าราชการฝ่ายปกครองเปรียบเสมือนส่วนขยายของครอบครัว** **ข้าราชการของรัฐจึงเหมือนผู้อาวุโสของชุมชน** เมื่อมีเหตุ อุทกภัย หรือการระบาดของโรคร้ายแรง ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ดูแลประชากร แล้วภายหลังการเกิดเหตุการณ์ ฝ่ายปกครองมักจะจัดพิธีบูชาเทพเจ้า ให้ประชาชนมีขวัญกำลังใจให้รู้สึกปลอดภัย

ตลอดช่วงเวลากว่าสองพันปี...คำสอนตามหลักของขงจื้อ **ยังเป็นที่นิยมถือปฏิบัติ** แม้จะสะดุดในช่วงหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1949 โดยรัฐบาลระบอบคอมมิวนิสต์ สั่งห้ามประชาชนยึดถือ... แสดงออกต่อความเชื่อในศาสนาใดๆ รวมทั้งแนวทางการใช้ชีวิตตามคำสอนของขงจื้อ และเต๋า แต่คำสั่งทั้งหมดได้รับการผ่อนคลายหลังจากใช้นโยบายการค้าส่งเสริมการลงทุนจากภายนอก ทั้งการเสนอให้รางวัล Confucius Peace Prize จากรัฐบาลจีนขึ้นเมื่อปลายปี 2010 สร้างความฉงนต่อสื่อต่างประเทศ โดยเฉพาะสื่อตะวันตก แสดงความคิดเห็นว่า เป็นการโต้ตอบ เบี่ยงเบนความสนใจต่อกรณี